

สุพาลักษณ์ ธรรมมะสอน 2556: การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนในเขตคุ้มครองย่อชนาใหม่ เมืองเพ็อง แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาถ มั่งคั่ง, Ph.D. 112 หน้า

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา 2) ลักษณะการจัดการป่าไม้ของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา 3) ประเภท ปริมาณ และมูลค่าการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา และ 4) แนวทางการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในเขตคุ้มครองย่อชนาใหม่ เมืองเพ็อง แขวงเวียงจันทน์ พื้นที่ของ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านนาบอน บ้านนาใหม่ บ้านหนองเป็ด และบ้านนาแขง จำนวน 196 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์มูลค่าของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43 ปี มีรายได้เฉลี่ย 110,166.84 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 49,797.29 บาทต่อปี โดยมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรจากป่ารวม 22 ประเภท ได้แก่ ไม้ไผ่ซอด ไม้ไผ่เฮี้ย หวาย ไม้ท่อน เห็ดหูหนู เห็ดขาว เห็ดบี เห็ดโคน หน่อไม้เฮี้ย หน่อไม้ซอด ผักกูด ผักหนาม ผักหวาน หมูป่า กระรอก อ้น กบ ปู ปลา ไข่มดแดง เครือแพม และไม้พิน โดยนำมาใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย ซึ่งมีมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยต่อครัวเรือน มีค่าเท่ากับ 13,833.73 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่เขตคุ้มครองย่อชนาใหม่เท่ากับ 5,505,824.54 บาทต่อปี สำหรับผลการวิเคราะห์ลักษณะการจัดการป่าไม้ พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่คือ ห้องการกสิกรรมและป่าไม้ เมืองเพ็องเป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมดูแลปกป้องรักษาป่าไม้ร่วมกับหน่วยงานป่าไม้บ้านของแต่ละหมู่บ้าน ภายใต้กฎกติกา และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านการวางกฎกติกาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรจากป่าไม้ในชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ ค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์กร ค่าเฉลี่ย 3.50 และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์และความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ การปกป้องรักษา การฟื้นฟู รวมถึงวิธีการเก็บผลิตผลป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ที่เหมาะสมและยั่งยืน